

Lost Yannina: A Topography of Jewish Memory

Ερευνητικό project πολιτισμικών σπουδών και εθνογραφικού κινηματογράφου

Το ερευνητικό πρότζεκτ *“Lost Yannina: A Topography of Jewish Memory”* και το ομότιτλο ντοκιμαντέρ διερευνούν τη σχέση ανάμεσα στην εμπειρία του Δεύτερου Παγκοσμίου Πολέμου και τον χώρο της πόλης των Ιωαννίνων, όπως τον βίωσαν οι λιγостоί Έλληνες Εβραίοι επιζώντες του Ολοκαυτώματος. Η επιστημονική ευθύνη του έργου είναι της Επίκουρης Καθηγήτριας Μουσειολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, κ. Εσθήρ Σολομών, και η κινηματογραφική και εικαστική, του κ. Νικόλαου Χρυσικάκη. Πρόκειται για έργο που εντάσσεται στο επιστημονικό πεδίο των πολιτισμικών σπουδών και αξιοποιεί εργαλεία των μνημονικών σπουδών, του εθνογραφικού κινηματογράφου, της προφορικής και της δημόσιας ιστορίας, καθώς και της κοινωνικής γεωγραφίας

Το έργο εστιάζει στη μικροϊστορία: συνδέει το προσωπικό ατομικό βίωμα με τα μεγάλα ιστορικά γεγονότα αλλά και τη σύγχρονη εμπειρία του χώρου με αυτήν των ανθρώπων μιας άλλης εποχής. Μέσω του λόγου των επιζώντων και της φυσικής κίνησης στους χώρους που αναφέρονται στις αφηγήσεις τους, τον σχεδιασμό πρωτότυπων χαρτών και την αξιοποίηση εικαστικών δρώμενων, τα μέρη της σύγχρονης καθημερινότητας των Ιωαννίνων γίνονται τόποι μνημονικοί, δημιουργώντας νοερούς χάρτες μιας πόλης οικείας και συνάμα άγνωστης.

Το πρότζεκτ, το οποίο βασίζεται σε εκτενή αρχειακή, γεωγραφική και κοινωνική έρευνα στοχεύει επίσης στη δημιουργία σχετικών ψηφιακών αποθετηρίων προφορικών μαρτυριών, σύγχρονων και ιστορικών φωτογραφιών και footage, καθώς και ποικίλο χαρτογραφικό υλικό.

Επιστημονικός φορέας έργου: Εργαστήριο Ιστορίας της Τέχνης της Σχολής Καλών Τεχνών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Επιστημονική υπεύθυνη: Εσθήρ Σολομών, Επίκουρη Καθηγήτριας Μουσειολογίας Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Κινηματογράφιση/ φωτογραφία/ σκηνοθεσία εθνογραφικού ντοκιμαντέρ: Νικόλαος Χρυσικάκης, φωτογράφος –κινηματογραφιστής

Παραγωγή ντοκιμαντέρ: Εργαστήριο Ιστορίας της Τέχνης της Σχολής Καλών Τεχνών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων & John Ostfield

Lost Yannina: A Topography of Jewish Memory

A research project and an ethnographic documentary on the spatial dimensions of Holocaust memory in Yannina, Greece

Although the Jewish community of Ioannina, Northwest Greece, once constituted one fifth of the city's population and until the Second World War it was an important and fully integrated part of the city's social, economic and cultural life, today its memory is faint. The deportation of the Ioannina Jews in Auschwitz-Birkenau in 1944 and the economic and political circumstances that followed World War II led to the definite shrinking of the community, which today numbers less than 30 people.

Nowadays, there are limited possibilities to approach and experience the Jewish heritage of Ioannina. Although the synagogue and many of the houses, shops, and other places of this vibrant historic community still stand, they say very little about their original makers and users. For the second, third and fourth generation after the Holocaust as well as for the inhabitants of Ioannina and their increasing number of visitors, this unique Romaniote, Greek-speaking Jewish community and its people are mostly silent and unknown.

Therefore, the making of a film about the Holocaust of Romaniote Jews would effectively reinvigorate local collective memory and disseminate knowledge about this Jewish community, its culture and its tragic loss. Such a film would also aim at enhancing intercultural dialogue and mutual social understanding, given the threatening rising power of anti-Semitic and neonazi ideology in Greece.

The whole project is run by the filmmaker Nikos Chrisikakis and Esther Solomon, Assistant Professor in Museum Studies at Ioannina University. Prof. Solomon has extensively published on Jewish museums, heritage, social memory and oral history and worked with her postgraduate students for the preparation of the museological study of a permanent exhibition on the history of the Ioannina Jewish Community within the local monumental Synagogue.

Institutional supervision: History of Art Lab, Department of Fine Arts and Arts Sciences, School of Fine Arts, University of Ioannina

Researcher: Esther Solomon, Assistant Professor in Museum Studies, Department of Fine Arts and Arts Sciences, School of Fine Arts, University of Ioannina

Photography/ Film direction: Nikos Chrysikakis

Documentary production: History of Art Lab, Department of Fine Arts and Arts Sciences, University of Ioannina & John Ostfield.